

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Συστάσεις για τη διάδοση της Διά Βίου Μάθησης

Ο σχεδιασμός του προγράμματος “Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων προέβλεψε την οργάνωση και υλοποίηση 13 διήμερων ενημερωτικών-επιμορφωτικών συναντήσεων, καθώς και works shops μεταξύ των μελών της ομάδας έργου και των εταίρων του προγράμματος.

Στο πλαίσιο των διήμερων ενημερωτικών - επιμορφωτικών συναντήσεων στις έδρες των 13 περιφερειών της χώρας δημιουργήθηκαν, με τον συντονισμό των μελών της ομάδας έργου, ομάδες εργασίας από τους συμμετέχοντες, από τις οποίες εξήχθησαν διαπιστώσεις για την υφιστάμενη κατάσταση, καθώς και προτάσεις - συστάσεις για τη βελτίωση της Διά Βίου Μάθησης. Οι συμμετέχοντες ήταν εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές διαφόρων δομών, στελέχη διοίκησης δημοσίων προγραμμάτων ΔΒΜ, σπουδαστές και απόφοιτοι προγραμμάτων ΔΒΜ, ΑΕΙ & ΤΕΙ, στελέχη Δήμων και δημοσίων φορέων αλλά και άνεργοι. Οι κοινές διαπιστώσεις σε προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει η διάδοση της Διά Βίου Μάθησης στην Ελλάδα, καθώς και οι κοινές συστάσεις για βελτίωση που προκύπτουν ανά τομέα, είναι οι παρακάτω:

1.ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΔΙΚΤΥΩΣΗ

Η βελτίωση της ποιότητας και του ελέγχου των παρεχομένων προγραμμάτων ΔΒΜ μπορούν να επιτευχθούν μέσω της δικτύωσης και του συντονισμού των σχετικών φορέων. Η δικτύωση μπορεί να οδηγήσει επίσης σε έγκαιρη ενημέρωση και άρα αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων, καθώς και των ομάδων με χαμηλά προσόντα στα προγράμματα της Διά Βίου.

Παράλληλα με τη διάρθρωση αρμοδιοτήτων και τις λειτουργίες προτείνεται να δημιουργηθεί ένα κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο θα δεσμεύει τους εμπλεκόμενους φορείς στην υλοποίηση των δράσεων της ΔΒΜ.

Κομβικό ρόλο στην ενημέρωση και τη δικτύωση μπορούν να παίξουν οι «πολλαπλασιαστές», τα πρόσωπα δηλαδή που ενημερώνονται για τις δράσεις και εν συνεχεία ενημερώνουν για αυτές. Θα ήταν επιβοηθητικό αυτοί οι πολλαπλασιαστές να έχουν ένα θεσμικό ρόλο (π.χ. συμβούλου προσανατολισμού) που θα τους παρείχε τη διττή δυνατότητα μιας πιο συστηματικής ενημέρωσης φορέων αλλά και μεμονωμένων ατόμων καθώς και της εφαρμογής στην πράξη των προτάσεων που αναδύονται μέσα από τον διάλογο.

2. ΠΡΟΒΟΛΗ-ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Η σωστή πληροφόρηση και ενημέρωση των πολιτών συμβάλλει στην άρση των εμποδίων και στην αύξηση της συμμετοχής. Είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση διαύλων επικοινωνίας μεταξύ της ΔΒΜ και των Φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης των δομών της τυπικής εκπαίδευσης και του ΟΑΕΔ.

Το συμπέρασμα αυτό καταδεικνύει την ανάγκη εμπέδωσης της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ενηλίκων ως ενός ενιαίου πεδίου με την έννοια των «συγκοινωνούντων δοχείων». Τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής ενηλίκων στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση αποτελούν ένα πολυπαραγοντικό φαινόμενο. Εντούτοις, η έλλειψη κουλτούρας Δία Βίου Μάθησης στην Περιφέρεια, ειδικά σε μη αστικά περιβάλλοντα και στους χαμηλοπροσοντούχους μπορεί να αναστραφεί, αν οι δράσεις δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης γίνουν στοχευμένες, ενισχυθούν μέσα από τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων και εντατικοποιηθούν αναδεικνύοντας τα οφέλη από την παροχή της ΔΒΜ. Τα δε θετικά αποτελέσματα της ενημέρωσης θα μπορούσαν να επεκταθούν και στην άρση του φόβου των Φορέων ως προς τις επιπτώσεις της εμπλοκής τους με τις δράσεις ΔΒΜ. Προς την κατεύθυνση της ενημέρωσης είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν:

- α) Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης π.χ. εμφανίσεις των ασχολουμένων με τις δράσεις σε εκπομπές, διαφημίσεις
- β) Το Διαδίκτυο π.χ. ενημερωτικά μηνύματα στους χρήστες του internet, δημιουργία ομάδας σε ιστοσελίδες μεγάλης επισκεψιμότητας (facebook, twitter κ.α.)

γ) Λογαριασμοί και έντυπα ευρείας κυκλοφορίας (πχ ενημέρωση για τις δράσεις μέσα από λογαριασμούς Ε.Υ.Δ.Α.Π., Ο.Τ.Ε κλπ)

δ) Επίσης, καλό θα ήταν να δοθούν κίνητρα στους φορείς αναφορικά με την ενασχόλησή τους με την προώθηση των δράσεων

3. ΣΤΑΘΕΡΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Οι συνεχείς αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων, οι διαρκείς εναλλαγές σε δομές και φορείς της ΔΒΜ, καθώς και η πολυδιάσπαση των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων δεν συμβάλλει στην εμπέδωση των δράσεων και των ωφελειών της ΔΒΜ από την κοινωνία. Λειτουργεί αποτρεπτικά στη διάθεση για συμμετοχή των ενδιαφερομένων, επειδή δημιουργούνται θέματα αξιοπιστίας λόγω των σημαντικών και συνεχών αλλαγών στη λειτουργία των δομών.

Η αποκέντρωση στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων προτείνεται να αφορά σε δυο βασικά πεδία: α. στη δυνατότητα του κάθε φορέα να τροποποιεί και να επανασχεδιάζει τα προγράμματα σύμφωνα με τις νέες ανάγκες βασιζόμενος σε πορίσματα αξιολόγησης και αποτίμησης, και β. στη σύνδεση των προγραμμάτων με την τοπική αγορά εργασίας. Η ενδυνάμωση της συνεργασίας εκπαιδευτικών φορέων και προγραμμάτων κατάρτισης ενηλίκων θα λειτουργήσει εύρυθμα, αν το εκπαιδευτικό πλαίσιο, η πιστοποίηση και η εποπτεία παραμείνει σε κεντρικό επίπεδο. Προτείνεται να παραμείνουν σταθερές οι δομές και το πλαίσιο λειτουργίας της ΔΒΜ ώστε να μπορέσουν να δοκιμαστούν και να αποδώσουν μέσα στο χρόνο και να είναι γνώριμες για τους πολίτες.

4. ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΕΣ

Οι ομάδες που απειλούνται ή τελούν υπό κοινωνικό αποκλεισμό είναι συνήθως δύσκολο να προσεγγιστούν, αλλά και να εκπροσωπηθούν θεσμικά.

Αναδείχθηκε η έλλειψη μεθοδολογικών εργαλείων για τις ευπαθείς ομάδες. Το πρόγραμμα της Ατζέντας καλείται να δημιουργήσει μέσω της εκπαίδευσης, θύλακες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για τα προγράμματα της Διά Βίου, ώστε τα άτομα με χαμηλά προσόντα να έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες εκπαίδευσης.

Η μέριμνα για την άρση των εμποδίων, τα οποία διαφοροποιούνται ανάλογα με την ομάδα-στόχο, διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στη ΔΒΜ.

5. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Η χρήση νέων τεχνολογιών (π.χ. διαδίκτυο) κρίνεται ως απαραίτητη για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, καθώς και για την υλοποίηση των προγραμμάτων της ΔΒΜ. Εντούτοις, η πληθώρα διαφορετικών φορέων υλοποίησης προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης επιβάλλει τη δημιουργία ενός «πληροφοριακού κόμβου» ανά Περιφέρεια, Δήμο κτλ, καθώς με αυτόν τον τρόπο μπορεί να ενημερώνεται άμεσα και έγκαιρα ο κάθε ενδιαφερόμενος για τις ευκαιρίες μάθησης στην περιοχή του.

6.ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

- Στελέχωση των εμπλεκόμενων με τη ΔΒΜ υπηρεσιών με στελέχη που θα επιμορφώνονται συνεχώς. Η σταθερότητα της σχέσης εργασίας αλλά και η κατάλληλη τεχνογνωσία των εργαζομένων στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων κρίνονται ως απαραίτητα στοιχεία για την επίτευξη των στόχων της αύξησης της συμμετοχής αλλά και της βελτίωσης της ποιότητας. Η επαγγελματική σχέση με το αντικείμενο διασφαλίζει αξιοπιστία στις υπηρεσίες ΔΒΜ αν υπάρχει θεωρητική κατάρτιση, συνεχής επιμόρφωση και ενημέρωση από το αρμόδιο Υπουργείο.
- Διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών βάσει κοινωνικής πραγματικότητας από συμβούλους σταδιοδρομίας. Διαχωρισμός ομάδων στόχου. Να υπάρξει σύνδεση κεντρικού κρατικού φορέα διερεύνησης αναγκών εκπαιδευομένων και περιφερειακών διευθύνσεων, τοπικών κοινωνιών, εξωτερικών συνεργατών ΔΒΜ.
- Ποιοτικοί Δείκτες πέρα από τον αριθμό των συμμετεχόντων στις δράσεις της ΔΒΜ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον καλύτερο και αποδοτικότερο σχεδιασμό.
- Η πιστοποίηση δεξιοτήτων σε πανελλήνια εμβέλεια αλλά και ο έλεγχος της διαδικασίας της πιστοποίησης αποτελούν ασφαλιστικές δικλείδες για τη διασφάλιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Αξιολόγηση δομών και υπηρεσιών της ΔΒΜ ανά διαστήματα βάσει στοχοθέτησης και on- going αξιολόγησης.

- Αξιοποίηση καλών πρακτικών από τον Ευρωπαϊκό και Διεθνή Χώρο. Η μελέτη, διάδοση και αξιοποίηση καλών πρακτικών για δικτύωση και αποκέντρωση από πετυχημένες δράσεις στο εξωτερικό μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην εξοικονόμηση πόρων και στην εντατικοποίηση των προσπάθειών για την επίτευξη των στόχων της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ενηλίκων. Προϋπόθεση αποτελεί η προσαρμογή τους στην ελληνική πραγματικότητα, στις ανάγκες των πολιτών και της αναπτυξιακής στρατηγικής.

Οι συμμετέχοντες σε γενικές γραμμές δήλωσαν ότι θα ήταν πολύ χρήσιμη η επανάληψη επιμορφωτικών ενημερωτικών συναντήσεων του προγράμματος «Ατζέντα» προκειμένου να εμπεδωθούν περεταίρω τα προγράμματα και τα οφέλη της ΔΒΜ προς τους πολίτες και να προωθηθεί η δικτύωση και η συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων για τη ΔΒΜ.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ:

1.ΤΟΠΙΚΟ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ εμπλεκόμενων φορέων
- Ενίσχυση, Συντονισμός και Εντατικοποίηση των Δράσεων Δημοσιότητας και Ευαισθητοποίησης
- Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ εθνικών και τοπικών φορέων σε οργανωτικά και τεχνικά ζητήματα
- Αξιοποίηση καλών πρακτικών από τον Ευρωπαϊκό και Διεθνή Χώρο
- Ανατροπή διεκπεραιωτικής λογικής: Ποιότητα προγραμμάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων
- Επιμόρφωση στελεχών και εκπαιδευτών και στελέχωση των υπηρεσιών με σχετικά προς το πεδίο άτομα.
- Ευαισθητοποίηση και κινητροδότηση εργοδοτών για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων
- άμεσα διαθέσιμες οι απαιτούμενες δομές για την υλοποίηση του εκάστοτε προγράμματος
- Θεσμοθέτηση διαύλων επικοινωνίας ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού

- Ενίσχυση, συντονισμός και εντατικοποίηση των δράσεων δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης
- Αξιοποίηση καλών πρακτικών από τον Ευρωπαϊκό και Διεθνή Χώρο
- Σχεδιασμός και Υλοποίηση «από τα κάτω»
- Επιμόρφωση στελεχών και εκπαιδευτών και στελέχωση των υπηρεσιών με σχετικούς με το πεδίο υπαλλήλους
- Δημιουργία συμπράξεων με τα τοπικά ΑΕΙ και ΑΤΕΙ Π/Ε
- Δημιουργία και στελέχωση των Περιφερειακών Δ/νσεων ΔΒΜ με εξειδικευμένο προσωπικό σε κάθε περιοχή, υπό την επίβλεψη της ΓΓΔΒΜ, οι οποίες θα συντονίζουν τους τοπικούς φορείς ΔΒΜ και θα αναλάβουν τη συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και τους φορείς απασχόλησης. Προώθηση της δικτύωσης των τοπικών φορέων που απαρτίζουν τη ΔΒΜ (ΙΕΚ, ΣΔΕ, ΚΔΒΜ, ΚΕΚ, ΣΕΚ κλπ.) και συνεργασία κάθε δομής με φορείς απασχόλησης καθώς και με δομή της τυπικής εκπαίδευσης με την οποία βρίσκεται σε άμεση συνάφεια, για παράδειγμα τα ΙΕΚ με τα Λύκεια καθώς και με τις επιχειρήσεις
- Μείωση της γραφειοκρατίας σε συνδυασμό με την αξιολόγηση της πορείας της Δια Βίου Μάθησης σε τοπικό επίπεδο προκειμένου να είναι ευέλικτη και να ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών. Εξασφάλιση κοινοτικών και εθνικών πόρων οι οποίοι θα διαχέονται έγκαιρα προκειμένου να καλύψουν τις λειτουργικές και μισθολογικές ανάγκες της ΔΒΜ με διαφάνεια και αξιοπιστία.

2. ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Αύξηση των δαπανών για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων
- Σταθερό πλαίσιο λειτουργίας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων (τυπικής και μη τυπικής)
- Ενίσχυση, Συντονισμός και Εντατικοποίηση των Δράσεων Δημοσιότητας και Ευαισθητοποίησης
- Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ εθνικών και τοπικών φορέων σε οργανωτικά και τεχνικά ζητήματα
- Αξιοποίηση καλών πρακτικών από τον Ευρωπαϊκό και Διεθνή Χώρο

- Ανατροπή διεκπεραιωτικής λογικής: Ποιότητα προγραμμάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων
- Επιμόρφωση στελεχών και εκπαιδευτών και στελέχωση των υπηρεσιών με σχετικά με το πεδίο άτομα.
- Ευαισθητοποίηση και κινητροδότηση εργοδοτών για την εκπαίδευση και κατάρτιση Ενηλίκων
- Επικοινωνία μέσα από το διαδίκτυο (πλατφόρμα Ε.Α.)
- Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ Υπουργείων Παιδείας και Εργασίας μέσω της ΓΓΔΒΜ
- Θεσμοθέτηση διαύλων επικοινωνίας ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού
- Σχεδιασμός και Υλοποίηση «από τα κάτω»
- Δημιουργία συμπράξεων με τα τοπικά ΑΕΙ και ΑΤΕΙ Π/Ε

3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Αύξηση της χρηματοδότησης για την Εκπαίδευση των Ενηλίκων. Δεδομένου του εξαιρετικά χαμηλού ποσοστού συμμετοχής στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, είναι σημαντικό να ιεραρχηθεί υψηλά η αύξηση της χρηματοδότησης με παράλληλη διασφάλιση για την αποτελεσματικότητα και την ορθή διαχείριση των πόρων.
- Αύξηση των υποτροφιών για τους εμπλεκόμενους στην Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Διεύρυνση της επικοινωνίας/δημιουργία εργαλείων και συνεργασίας μεταξύ των κ-μ της ΕΕ (Η πλατφόρμα EPALΕ αποτελεί ένα εργαλείο ικανοποιητικό)
- Περισσότερες εκπαιδευτικές επισκέψεις
- Ευρωπαϊκή Καμπάνια για την Εκπαίδευση Ενηλίκων

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΕΣ (ΕΚΟ) ΣΕ:

1. ΤΟΠΙΚΟ/ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Η δημιουργία εμπιστοσύνης των πληθυσμών αυτών σε δομές και προγράμματα που θα πρέπει να έχουν συνέχεια και συνέπεια.
- Η ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτών και των στελεχών με βιωματικό τρόπο, η επιμόρφωση των στελεχών των δήμων και των ΚΔΒΜ στην

προώθηση και τον σχεδιασμό προγραμμάτων για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.

- Η δικτύωση όλων των φορέων ΔΒΜ στο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας και ειδικότερα των δήμων: η θεσμική δικτύωση των φορέων (ΚΕΘΕΑ, ΕΠΑΝΟΔΟΣ, των κοινωνικών εταίρων, των ΜΚΟ, των ΚΔΒΜ, των ΣΔΕ, των ΙΕΚ και άλλων) σε επίπεδο δήμου και περιφέρειας με το συντονισμό της ΓΓΔΒΜ.
- Η πρόσληψη των κατάλληλων εκπαιδευτών με την ανεργία ως πρόσθετο και όχι ως προαπαιτούμενο κριτήριο.
- **Δημιουργία Πληροφοριακού Κόμβου Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης της ΓΓΔΒΜ** πέρα από την διευκόλυνση στην ενημέρωση και την συνεπακόλουθη αύξηση της πρόσβασης, ένας τέτοιος κόμβος θα λειτουργήσει και προς όφελος των φορέων μακριά από περιχαράκωσεις και ανταγωνισμούς, αλλά και θα συμβάλλει στην εποπτεία από τους φορείς διοίκησης. Η ΓΓΔΒΜ καλείται ως ο καθ'ύλην αρμόδιος φορέας να αποτελέσει το συντονιστικό και εποπτικό όργανο και για αυτήν την δράση.
- **Αναβάθμιση της Συμβουλευτικής και σύνδεσή της με τις πραγματικές ανάγκες των ΕΚΟ** Η συμβουλευτική για τις ΕΚΟ αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την κοινωνική και επαγγελματική τους ένταξη, την διευκόλυνση της πρόσβασης τους στην εκπαίδευση και την κατάρτιση αλλά και για την βελτίωση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους. Με δεδομένα τα παραπάνω, χρειάζεται συνεχής επιμόρφωση των συμβούλων, δημιουργία μόνιμης δομής συμβουλευτικής και συνέργεια με όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.
- **Δημιουργία συμπράξεων τοπικού δικτύου και κεντρικών-εθνικών φορέων** Η δημιουργία ενός περιφερειακού δικτύου εμπλεκόμενων στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων, που θα προωθεί τις ιδέες, θέσεις και ανάγκες του με στους κεντρικούς-εθνικούς φορείς κρίνεται επιβεβλημένη. Με αυτόν τον τρόπο, δεν θα υλοποιούνται οριζόντια προγράμματα σε όλη την επικράτεια τα οποία δεν εξυπηρετούν τις συγκεκριμένες ανάγκες των ΕΚΟ. Επίσης, η αποτίμηση και αξιολόγηση των υλοποιημένων προγραμμάτων θα

διευκολύνει την τροποποίηση τους ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικά και ευέλικτα.

2. ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτών και των στελεχών με βιωματικό τρόπο, η επιμόρφωση των στελεχών των δήμων και των ΚΔΒΜ στην προώθηση και το σχεδιασμό προγραμμάτων για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.
- Ανάπτυξη μεθοδολογικών παιδαγωγικών εργαλείων για τις συγκεκριμένες ομάδες και επικαιροποίηση των υπαρχουσών
- Φορείς όπως τα Μουσεία θα πρέπει να πλαισιώσουν τα προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, να μπουν σε χώρους εγκλεισμού, να αναπτύξουν προγράμματα στην τοπική κοινωνία. Επιπλέον εκφράστηκε η ανάγκη να πραγματοποιηθούν προγράμματα ελληνικής γλώσσας, αλλά και προγράμματα αθλητισμού σε χώρους εγκλεισμού.
- Η δικτύωση όλων των φορέων ΔΒΜ στο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας και συγκεκριμένα των δήμων: η θεσμική δικτύωση των φορέων (ΚΕΘΕΑ, ΕΠΑΝΟΔΟΣ, των κοινωνικών εταίρων, των ΜΚΟ, των ΚΔΒΜ, των ΣΔΕ, των ΙΕΚ και άλλων) σε επίπεδο δήμου και περιφέρειας με το συντονισμό της ΓΓΔΒΜ.
- Καταγραφή των ευάλωτων ομάδων εργασίας ανά περιφέρεια
- Ενεργοποίηση του θεσμικού πλαισίου για τις ΕΚΟ και περαιτέρω ενίσχυσή του
- Συμμετοχή των ΕΚΟ στο σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων Δημιουργία Πληροφοριακού Κόμβου Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης της ΓΓΔΒΜ
- Αναβάθμιση της Συμβουλευτικής και σύνδεσή της με τις πραγματικές ανάγκες των ΕΚΟ
- Αύξηση των κονδυλίων για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων ΕΚΟΕ
- Δημιουργία δημοσίων δομών, υπηρεσιών και προγραμμάτων εκπαίδευσης

- Στοχευμένες δράσεις συνέργειας κατάρτισης ΕΚΟ και απασχόλησης
- Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών

3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Αύξηση των κονδυλίων για την εκπαίδευση των ΕΚΟ. Δεδομένου του εξαιρετικά χαμηλού ποσοστού συμμετοχής στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων των ΕΚΟ, είναι σημαντικό να ιεραρχηθεί υψηλά η αύξηση της χρηματοδότησης με παράλληλη διασφάλιση για την αποτελεσματικότητα και την ορθή διαχείριση των πόρων.
- Ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων για την συνεργασία μεταξύ των κρατών -μελών για τη συγκεκριμένη ομάδα
- Αύξηση των δράσεων ευαισθητοποίησης για την μείωση του ρατσισμού
- Χρηματοδότηση για τη βελτίωση των δομών για την προσβασιμότητα των ΕΚΟ

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΧΩΡΑ:

Αναγνώριση της ρήτηρας νησιωτικότητας σε όλες τις πολιτικές που αφορούν στις ΕΚΟ. Επίσης, συμμετοχή των ΕΚΟ στον σχεδιασμό. Προτείνεται να δημιουργηθούν οριζόντια είτε δημόσιες δομές, υπηρεσίες ή προγράμματα που να απευθύνονται σε ΕΚΟ. Για παράδειγμα, πρόβλεψη για Σχολές γονέων για ΑΜΕΑ, πρόβλεψη για προγράμματα ΚΔΒΜ ΕΚΟ κτλ.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου μπορεί να αναπτύξει τον τουρισμό ΑΜΕΑ, ο οποίος και θα αυξήσει την απασχόληση των ΑΜΕΑ και θα τονώσει την τοπική οικονομία.